

poročevalec

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE DOMŽALE

Otroških varstvenih ustanov - premalo!

Občinski odbor SZDL je že decembra 1963 sklical širše posvetovanje o vzgoji in varstvu otrok v naši občini. Posvetovanje je bilo sklicano zaradi problemov, ki nastajajo pa tudi zaradi tega, ker so pred nami široke razprave o občinskem statutu ter statutih delovnih in krajevnih skupnosti.

Skrb za kar najbolj ugoden gospodarski in družbeni razvoj nalaga zvezna in republiška ustava občinam. Občina je temeljna družbeno politična skupnost, v kateri občani neposredno in po svojih organih družbenega upravljanja uresničujejo pogoje za zadovoljevanje življenjskih, kulturnih, komunalnih in drugih skupnih potreb občanov. Preko organov družbenega samoupravljanja in neposredno občani uresničujejo temeljno usklajevanje individualnih in splošnih družbenih interesov, ustvarjajo pogoje za uresničevanje političnih in osebnih pravic občanov ter odločajo o vprašanjih, ki so skupnega pomena za njihovo življenje in delo ter za vsestranski razvoj občine. To je le nekaj ustavnih načel, iz katerih izhaja dovolj nalog za razvoj družbenih služb, med katere spadajo tudi vzgoja, izobraževanje in vsestransko varstvo mladih. Prav na tem področju sta gospodarstvo in družbena dejavnost povezana z interesi občanov. Kako bomo uveljavili načela, kakšen uspeh bomo imeli pri uveljavljanju družbenega dela, je odvisno od samih občanov, ki morajo s svojim aktivnim delom zagotoviti vzgojno izobraževalnim organizacijam pravilno vrednotenje njihovega dela. Na posvetovanju je bila obravnavana problematika o vzgoji in varstvu mladine v občini, ki jo je nakazala anketa družin, ki imajo otroke do 18. leta starosti. Po popisu prebivalstva iz leta 1961 je v občini 7519 družin, od teh je bilo anketiranih 2246 ali 29,8%. Anketirane so bile družine s celotnega področja občine po teritorialnem principu šolskih okolišev popolnih osemletk. Obdelane so družine v Domžalah z okolico, Ra-

domljah in Dobu z okolico, naselja Črnega grabna in Moravč z okolico.

Anketa nam je pokazala naslednje stanje:

Ugotovitve o zaposlitvi staršev kažejo, da je v 2246 družinah zaposlenih 2121 očetov ali 57% in 1213 mater ali 43%. Podatki ankete nam kažejo, da zelo hitro raste zaposlovanje mater tudi v kmetijskih predelih Črnega grabna in Moravč. Poprečno število članov v naših družinah je 3,4. V industrijskih središčih kot Domžale, Mengeš, Radomlje, Vir, Količevo in Dob imamo največ družin s 3 do 4 člani, številnejše družine so le še v Črnem grabnu in moravški dolini. Podatki, ki nam jih je dala anketa, opozarjajo tudi na pereč stanovanjski problem v industrijskih središčih, saj živi 12,4% družin v stanovanjih z enim stanovanjskim prostorom, 27,9% družin v stanovanju z dvema prostoroma, 35,4% družin v stanovanju s tremi prostori in le 4,4% družin v stanovanju in štirimi in več stanovanjskimi prostori.

Kaj nam odkriva vprašanje vzgoje in varstva otrok v občini?

Od anketiranih družin obiskuje šolo 2532 otrok. V teh družinah je 79 odstotkov takih, kjer sta zaposlena oba starša, oče in mati, en roditelj je zaposlen le v 21% družin. Kje so otroci, ko so starši na delu? Le 2,7% družin ima gospodinjsko pomočnico, v ostalem pa vzgaja mati 59,3% otrok, 26,5% otrok vzgaja oče, 9% stari starši in 2,6% drugi ljudje. V naši občini je od vseh zaposlenih kar 55% žena. Kako naj mati opravlja poleg službe še vsa gospodinjska dela, skrbi in vzgaja še otroke? Posledica preobremenjenosti žene je njena pogosta obolenost, nizka produktivnost, slabi učni uspehi otrok in slaba vzgoja.

Posvetovanje je odprlo problem otroškega varstva od predšolske dobe tj. do 18. leta starosti. Tu ne gre samo za varstvo, gre tudi za vzgojo in zdravo prehrano otrok, gre za zaposleno mater in urejeno družino. Matidelavka v skrbi za novorojenčka nepravilno izkorišča porodniški dopust, podaljšuje 4-urni delavnik do

Prostori domžalskega otroškega vrtca so premajhni, poleg tega pa tudi neprimerni. Prav tako stanje je tudi v Mengšu

8 mesecev starosti dojenčka. Samo v letu 1962 je bilo izgubljenih v občini 4090 delovnih dni za nego bolnika, predvsem otroka! Kako bomo ozdravili veliko število slabokrvnih otrok s slabo držo, ukrivljeno hrbtenico, deformacijami prsnega koša, ploskimi nogami in slabim vidom, čemur botruje nepravilna prehrana. To so dejstva, ki nam ne dovoljujejo o otroškem varstvu razpravljati samo deklarativno, ampak zahtevajo odločno reševanje problemov.

V občini imamo danes dva otroška vrtca s skupno kapaciteto 70 otrok. Kaj je to v primeri s tem, da rabi samo v Domžalah vzgojno varstveno ustanovo 136 otrok od 1—7 leta starosti, pa 245 otrok starih od 7—15 let.

Sam Mengeš bi rabil otroško varstveno ustanovo za 82 predšolskih in 74 šoloobveznih otrok. Prav tako so pereči problemi v Radomljah in na Viru. Za rešitev samo nujnih primerov v industrijskih centrih moramo zgraditi 7 vzgojno varstvenih ustanov, da bomo oskrbeli 35 % otrok. Danes vključujemo v ustanove občine 1,7 % otrok (Francija npr. 60 %, enako Italija).

Nič boljše ni stanje naše mladine v telesnovzgojnih organizacijah. Če imamo malo boljše pogoje za vadbo na odprtih prostorih, je toliko slabše stanje z zaprtimi. V občini imamo eno samo telovadnico, na naših osemletkah pa tudi enega samega kvalificiranega strokovnega učitelja za telesno vzgojo. Tudi vprašanje družbenih centrov

in klubskih prostorov ni nič boljše. Vse to pa nas ne sme zavajati v obup, ampak naj bo opozorilo za hitro ukrepanje. Zavedati se moramo, da vzgoja in varstvo mladine ni več samo skrb staršev, ker temu sami niso kos. To postaja vedno bolj družbena skrb. Zdrava, smela in nova mladina je ponos staršev pa tudi ponos in veselje družbe. Ta ponos in to veselje pa je v družini in družbi združeno s stroški. Ne bi bilo prav, da samo pred družino postavljamo te probleme, to so tudi globoki problemi družbe in si jih moramo med seboj deliti. Zato mora vzgojo in varstvo mladine obdelati občinski statut, predvsem pa je tudi stvar statuten delovnih organizacij in krajevnih skupnosti.

Razvoj kmetijstva v letu 1964

V letu 1963 so bili občani seznanjeni z razvojem kmetijstva v občini. Do podrobnosti je bil izdelan načrt razvoja kmetijstva v ravninskem predelu in Moravčah. Obrati Agrokombinata v glavnem zaključujejo pridobivanje zemljišč in bodo skoraj začeli z maksimalno proizvodnjo, ki mora postati ekonomska in rentabilna. Obrati Pšata, Cernelo, Mengeš imajo arondirane svoje površine, prav tako ima vse potrebne površine Semenarna Mengeš, Krumperk ima skoraj zaključene arondacije. Le KPC Jablje bo arondiral še okoli 200 ha in pa arondacija v Moravčah še ni zaključena.

Arondacija je potgnila za seboj reševanje socialnih problemov kmetov, ki so oddali vso zemljo. Problem, ki so ga na vseh sestankih postavljali prizadeti občani, je sedaj rešen. Na zadnji seji je občinska

skupščina sprejela odlok o preživnini kmetov, ki so oddali zemljo in vložili sredstva v občinski sklad za kmetijstvo. Odprto je ostalo vprašanje področij, ki za mehanizirano in specializirano socialistično kmetijsko proizvodnjo niso primerne. To so področja Črna grabna in hribovitih predelov Moravske doline. Stanje v teh predelih je vedno bolj resno. Mladina odhaja, produktivnost je majhna, ostajajo stari ljudje, ki so jim davki veliko breme. S tem, da so z družbenim planom predvidene posebno v III. in IV. razredu precej nižje občinske doklade, problem še ni rešen.

Občani teh predelov so bili še bolj dezorientirani, ko so zvedeli, da se je KZ Lukovica s 1. I. 1964 pripojila k Agrokombinatu. Da bi začrtali razvoj kmetijstva teh predelov, je bil 7. februarja sklican razširjeni

plenum občinskega odbora SZDL, na katerega smo povabili ing. Metoda Kropivška in ing. Romana Celarca. Na plenumu so bila sprejeta tale stališča za razvoj kmetijstva v hribovitih predelih:

Agrokombinat je danes tako močna kmetijska organizacija, da bo lažje pospeševala kmetijsko proizvodnjo zasebnega sektorja kakor KZ, ki je bila z oddajo gozdov močno okrnjena. Pri Agrokombinatu je osnovan poseben obrat za kooperacijo, ki ima nalogo organizirati kmetijsko proizvodnjo v zasebnem sektorju na območju bivše KZ Lukovica. Najvažnejša naloga obrata je organizirano delo v živalski proizvodnji. Zato je treba izpodrinuti pingavsko pasmo in jo zamenjati s sivo rjavo. Agrokombinat bo dal kmetom prvorazredno živino v vzrejo. Kmetje se bodo lahko odločili za vzrejo telet, lahko bodo v proizvodnjem sodelovanju s kravami mlekaricami, z vzrejo za zakol, lahko bodo vzeli v rejo prašiče, kasneje tudi perutnino. S tem bomo tudi v zasebnem sektorju prišli do raje proizvodnje, proizvodnja hribovitih predelov bo postala dopolnilo družbeni proizvodnji (proizvodnje mleka in mesa).

Obrat kooperacije prevzema tudi celotno dejavnost, ki jo je imela prej zadruga, kot so prodaja gnojila, zaščitnih sredstev, kmetijskega orodja, odkup pridelkov, živine, mleka, gozdnih sadežev, zdravilnih zelišč. Prav tako bo Agrokombinat nudil

vse potrebne strojne usluge kot doslej KZ.

Nadalje bo Agrokombinat poskrbel, da bi bil kmetom kooperantom omogočen nakup manjših strojev s priključki, kar bi bistveno vplivalo na dvig proizvodnje. Končno bodo kmetje — kooperanti, kakor doslej v zadrugnem svetu, imeli možnost aktivnega sodelovanja v odborih. Vse proizvodno sodelovanje bo sponeno na trdnih, dolgoročnih pogodbah, ki bodo imele obojestranski ekonomski učinek in bodo tudi kmetom dale zaslužek po vloženem trudu in prizadevanju.

Končno bo skrb Agrokombinata tudi v tem, da bo omogočil kmetom vsaj manjše investicije ter skrbel za strokovno službo.

Zadružnih domov Agrokombinat ne bo prevzemal, prevzela jih bo občinska skupščina. Povsod, kjer ti domovi so, jih bodo najbrž prevzele krajevne skupnosti in bodo tako prišle do potrebnih družbenih centrov.

Ti ukrepi so toliko bolj pomembni, ker prevzema gozdno gospodarstvo Ljubljana gozdno proizvodnjo našega področja. Kmetje imajo tudi na tem področju možnost za razne oblike sodelovanja do izročilne in darilne pogodbe, zakupne pogodbe za najmanj 10 let do pogodbe za proizvodno sodelovanje.

Občane bo gotovo zanimalo, kakšen bo finančni učinek proizvodnega sodelovanja z Agrokombinatom pri govedu, prašičih in perutnini ter kakšni so pogoji za proizvodno sodelovanje v gozdovih. Praktične primere bomo priobčili v naslednji številki Občinskega poročevalca.

»Maskare« — linorez Ane Velepce, učenke I. osnovne šole

INVALIDSKE DELAVNICE »ZLATO POLJE« — DOMZALE

Odkupujemo neomejenih količinah lepo, ravno rženo ali pšenično slamo v povezkih (škopah)
Odkupna cena na domu 25 din za kg
odkupna cena dostavljeno na Homec 30 din za kg

Ponudbe pošljite na:

INVALIDSKE DELAVNICE »ZLATO POLJE« — DOMZALE

Kolodvorska 8 — kjer dobite tudi vsa ostala pojasnila

Tomo Brejc

Dne 3. februarja je v Ljubljani nenadoma umrl TOMO BREJC, prekaljeni predvojni bореc za pravice delavstva, eden od organizatorjev ljudske osvoboditve proti okupatorju na Gorenjskem, naš dolgoletni zvezni in republiški poslanec in častni občan. Z njegovo smrtjo se je zaključila čudovita pot proletarca komuniste, pot človeka, ki je živel za vse lepo, kar naj ima napredna družba. Z vztrajnostjo, ki ni poznala omahovanja, se je vse življenje boril za pravice delovnih ljudi in do zadnjega diha živel za naše ljudstvo in Zvezo komunistov.

Rodil se je 1904. v Spodnjih Novakih v tolminskih hribih kot sin idrijskega rudarja. Ze s šestnajstimi leti se je zaposlil kot gozdni delavec. Ker je sodeloval v slovenskih društvih, so ga takratne italijanske oblasti preganjale, in tako je 1927 pobegnil v Jugoslavijo. Nato je za krajši čas odšel v Avstrijo, od tod pa se je znova vrnil v Slovenijo. Začel je aktivno politično delovati pri društvu »Mlada Soča«, v katerem so se zbirali mladi napredni pregnanci s Primorskega, in leta 1928 postal član Komunistične partije. Zaradi prizadevnega dela so ga kmalu odkrili in zaprli v Sremsko Mitrovico. Tu se je seznanil z mnogimi voditelji delavskega razreda in robija je postala tudi zanj visoka šola revolucionarjev. Po vrnitvi iz zapora se je zaposlil na raznih gradbiščih, začel organizirati delavce in s sodelavci ustanovil 1934 Zvezo gradbenih delavcev. Nato je sodeloval v splošni stavki gradbincev in zato so ga oblasti 1936 izgnale iz države. Po ilegalnih poteh je prišel v Francijo, kjer se je vključil v napredno gibanje rudarjev in postal urednik lista »Glas izseljencev«. Proti koncu leta 1939 se je vrnil v domovino. Ko pa je okupator zasedel naše kraje, je bil med organizatorji ljudske osvoboditve na Gorenjskem. Spomladi 1942 pa ga je CK KPS poslal za sekretarja Pokrajinskega komiteja KPS za Slovensko Primorje. Istega leta so ga Italijani odkrili in aretirali. V ječi je bil nato do začetka leta 1944, ko je znova prišel med primorske partizane.

Po osvoboditvi je opravljal pomembne dolžnosti v našem družbenem in političnem

življenju. Več let je bil vodilni sindikalni funkcionar, minister, za delo v vladi LRS, direktor republiškega in zveznega zavoda za socialno zavarovanje in urednik dnevnika »Ljudska pravica«, zadnja leta pa lista za izseljence »Rodna gruda«. Član CK KPS je bil od leta 1948. Za svoje sodelovanje v revolucionarnem delavskem gibanju in za velik prispevek v graditvi socialistične Jugoslavije je bil odlikovan z visokimi odlikovanji.

Njegovo revolucionarno delo je tesno povezano z našimi kraji. Ko so Nemci okupirali našo domovino, ga je CK KPS zadolžil za organizacijo osvoboditve proti okupatorju v kamniškem in kranjskem partijskem okrožju. Kot instruktor CK in član Vojno-revolucionarnega komiteja za Gorenjsko je bореc Pavle v globoki ilegalnosti usmerjeval delo in priprave za osvoboditev Vojno-revolucionarnega komiteja za kamniški okraj.

Uspeli njegovega truda niso izostali in ko je sporočil na zgodovinskem sestanku 25. julija 1941 v Volčjem potoku ukaz voditeljev osvoboditve za Gorenjsko, da se splošna osvoboditev začne ponoči 27. julija, je to noč zagorel v ognju upora ves nekdanji kamniški okraj. To, kar ni uspelo na Slovenskem v tem času nikjer, je uspelo Tomu Brejcu in njegovim tovarišem. Uspelo jim je organizirati prvo množično osvoboditev proti okupatorju na Slovenskem.

Toda delo pokojnega tovariša Brejca in njegovih sodelavcev se ni ustavilo samo pri akcijah ob osvoboditvi. Iz borcev, ki so sodelovali v akcijah je nato formiral kamniški bataljon. Ta je posebno z dvema četama, Radomeljsko in Mengeško-moravsko postal prava šiba slovenskega ljudstva za okupatorja in strah in trepet domačih izdajalcev. Njegovi borci so pri belem dnevu likvidirali vohune, napadali nemške žandarje in policiste in bojevali med drugim danes že legendarni boj na Mohorju pri Moravčah, kjer je komaj 12 partizanov kljubovalo srditimi napadom celotnih nemških policijskih sil kamniškega in kranjskega okraja, skupaj skoraj dveh bataljonov.

Nič manj pomemben prispevek Toma Brejca k NOB na našem območju ni bilo njegovo politično delo pozimi 1941/42, v najtežjem času, kar ga je naše gibanje doživelo v letih vojne na Kamniškem. Tako rekoč sam, brez borcev, le ob podpori OF najodanejših in zaradi okupatorjevega nasilja zredčenih aktivistov, je pripravil za 1942 nov polet partizanstva v kamniškem partijskem okrožju. Na sestanku Pokrajinskega komiteja KPS za Gorenjsko 17. januarja 1942 na Rodici je zahteval, naj se takoj ornejo v kamniški okraj domači borci, ki so bili tedaj na Gorenjskem vključeni v Cankarjev bataljon, češ da samo politično delo brez vojaških akcij ne more roditi zaželenih sadov. V prizadevanjih, da bi se borci vrnili na Kamniško, je uspel in ves srečen dočkal 25. marec ko se je z novo Kamniško četo pod vodstvom Matije Blejca-Matevža srečal na Veliki Lašni. Ta četa je za tem kaj kmalu, čeprav žal že po njegovem odhodu iz kamniškega okraja, prerasla v novi Kamniški bataljon, ki se je nato iz dneva v dan večal s številnimi novimi borci v nove močnejše partizanske enote in vzgojil množico terenskih političnih delavcev. Ti so potem v letu 1943 in 1944 zaktivirali ves kamniški okraj tako, da je v teh letih bil pravzaprav en sam politični aktio, eno samo politično in materialno zaledje naši vojski.

Ko je iz bojev in krvi zrastle nova Jugoslavija, se je tovariš Brejc z vsem ognjem svoje osebnosti posvetil naporom za njeno rast in razvoj. Ta njegova prizadevanja smo občutili zlasti mi občani kamniške in domžalske občine, saj se je po vojni v naše kraje, kjer je doživel toliko hudih, a tudi prijetnih ur, kadarkoli je le utegnil,

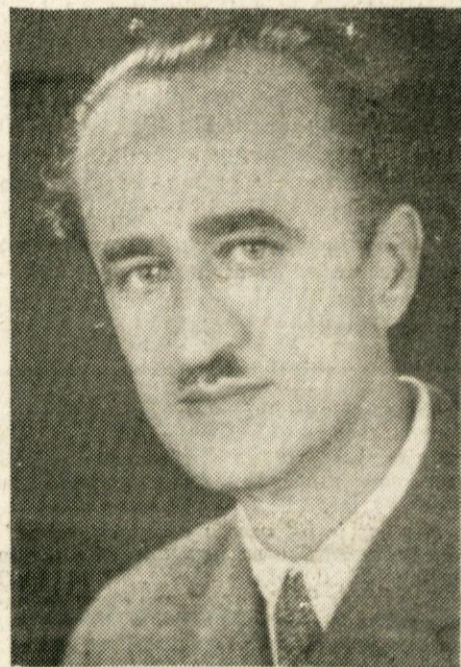
rad vračal in se mudil med nami. Nihče ne bo nikoli premeril njegovih poti in prešel sestankov, ki jih je imel po naših občinah kot poslanec. Nihče, kdor ga je poznal, pa pa tudi ne bo pozabil njegovega vedno odprtega srca za osakogar, zlasti za tistega, ki je bil potreben pomoči.

Zdaj je ta veliki bореc za pravico in resnico, za našo boljšo prihodnost za vedno utihnil in nič več ga ne bo med nas. Za našo stvar je storil zelo veliko. Toliko, da se je za vse večne čase zapisal z zlatimi črkami v našo zgodovino in dokler bo živelo naše ljudstvo, ne bo ugasnil njegov spomin.

FRANJO BITENC

18. januarja 1964, prav na zadnji dan pouka v 1. polletju, so se iztekale ure njegovega plodnega življenja. Prenehalo je biti srce neumornega človeka, človeka, ki je živel za vse lepo, kar naj ima napredna človeška družba. Žalostna novica nas je ganila in pretresla.

Zapustil nas je tako nenadoma, nepričakovano in mnogo prezgodaj. Odsel je tiho in neopazno, da se niti poslovili nismo od njega, saj ni nihče od nas mislil na najhujše. Ko smo predlanskim praznovali njegovo 60-letnico, je bil še zdrav, poln energije in delovnega zanosa.

Vse svoje življenje je posvetil vzgoji mladine in učnega kadra ter nesebično razdal svoje obširno znanje. Zadnje mesece mu je zahrbtna bolezen preprečila aktivno delo, toda še z bolniške postelje je usmerjal naše delo. Več kot štirideset let mu je bila šola njegov drugi dom. Njegovo življenje je bil en sam delovni dan, počitka skoraj ni poznal. Solo je opremil z vsemi sodobnimi učnimi pripomočki, da bi bil pouk v reformirani šoli čimbolj nazoren. Tudi sam je poklonil šoli orste učil, njegove lovske trofeje pa krajšijo šolske prostore na Brdu.

Pred skoraj štiridesetimi leti je prišel v naš kraj, bil je tesno povezan z ljudstvom, učil in vzgojil je mnogo generacij ter nenehno skrbel za gospodarski in kulturni dvig svojega šolskega okoliša. Udeleževal se je na vseh področjih, bil najboljši sve-

S seje kluba občinskih odbornikov in seje skupščine občine Domžale

Odborniki občinske skupščine niso dolžni reševati problemov le svoje volilne enote, pač pa skrbijo tudi za razvoj in rast celotne občine. Zato pa je potrebno nekatere važnejše zadeve spoznati do temeljev, kar pa na samih sejah občinske skupščine dostikrat ni mogoče, saj so dnevni redi sej skupščine ponavadi obsežni in dostikrat ni časa, da bi posamezne probleme temeljito spoznali. Zato naj bi se take stvari še posebej obravnavale, in sicer na sejah kluba odbornikov, kjer bi obravnavali na splošno probleme, ki so važni za občino in kjer bi dobili odborniki na svoja vprašanja potrebna pojasnila, s čimer bi jim bilo olajšan tudi lažje in zavestneje odločali šano tudi njihovo delo med samimi volivci, na sejah skupščine pa bi na ta o zadevah in vprašanjih, ki prihajajo na dnevni red.

Tako so se odborniki občinske skupščine Domžale prvič sestali na seji kluba odbornikov 28. januarja t. l. in za predsednika kluba izvolili Jerneja Leniča. Seji kluba so prisostvovali tudi predsedniki krajevnih organizacij SZDL, ki naj bi se skupaj z odborniki skupščine do temeljev spoznali z družbenim planom in proračunom občine za leto 1964, saj je to načrt za enoletno gospodarsko, kulturno - prosvetno, socialno - zdravstveno in vse drugo življenje v občini.

Načelnik oddelka za gospodarstvo in komunalne zadeve občinske skupščine Albin Pavlin ter načelnik oddelka za finance Abdulah Bogunič sta

topalec in ljudski učitelj v pravem pomenu besede. Okupacija ga je za štiri leta ločila od nas, mu prinesla kot zavednemu slovenskemu inteligentu kupo trpljenja, po vojni pa je pričel še z večjo vno.

Mladini je bil ozoren vzgojitelj, učiteljskemu kolektivu pa neutrudni mentor in svetovalec. Redki so ljudje, ki bi imeli toliko prlin. Bil je napovedno strog in nepopustljiv, v resnici pa dober človek. Pri delu je poznal izredno natančnost, doslednost, vestnost in delovno disciplino. Bil je strog do sebe in drugih, znal pa je ceniti prizadevnost in delavnost. Kot odličen pedagog je dobil priznanje, s tem, da je bil imenovan za pedagoškega svetnika.

Polno ciljev je imel še pred seboj, eden glavnih pa je bila pač gradnja šole na Brdu. Njegovo zamisel bodo morali uresničiti drugi, saj ga je smrt prežgodaj iztrgala iz naših vrst. Člani šolskega odbora so predlagali, naj bi nova šola nosila njegovo ime.

Spomin nanj bo ostal med tukajšnjimi prebivalci ter njegovimi učenci tak, kakršen je lahko spomin na požrtvovalnega, ljudstvu predanega in nesebičnega človeka. Svoje pedagoško poslanstvo je v celoti izpolnil, zadostil je liku pravega in naprednega prosvetnega ter družbenega delavca, mi pa ga bomo ohranili v trajnem spominu.

seznanila odbornike, prvi z glavnimi elementi družbenega plana, drugi pa s proračunom in skladi občinske skupščine.

Predlog proračuna danes objavljamo, družbeni plan pa bo na tem mestu objavljen v prihodnji številki. Na seji kluba odbornikov je bil določen tudi razpored zborov volivcev, na katerih so se volivci seznanili s predlogom družbenega plana in proračuna in se z njim v glavnem strinjali. Iznesenih pa je bilo tudi nekaj tehničnih in utemeljenih pripomb, ki se bodo v okviru možnosti v družbenem planu upoštevale. O tako izpopolnjenem predlogu družbenega plana bo odločila še občinska skupščina na seji še v tekočem mesecu. V razpravi zborov volivcev je bil tudi predlog odloka o občinski dokladi od kmetijstva, poklicev in drugega premoženja, ki je bil tudi na dnevnem redu seje občinske skupščine dne 6. 2. 1964.

Pred to sejo je predsednik skupščine najprej opisal življenjsko pot pokojnega Toma Brejca, dolgoletnega poslanca za domžalsko-kamniško območje, že predvojnega boreca za pravice delavskega razreda in enega od organizatorjev vstaje proti okupatorju na Gorenjskem, nakar so odborniki počastili njegov spomin z enominutnim molkom, šest navzočih pa je bilo določenih, da se v imenu občine in njenih organizacij zvrstijo kot častna straža ob krsti pokojnika.

Seja skupščine se je nato pričela z razpravo o predlogu navedenega odloka o občinski dokladi, ki predvideva precej nižjo lestvico za višinske predele in sicer v višini 3—10 %, medtem ko je znašala ta doslej od 7 do 27 %. Lestvica za nižinske in srednjenišinske predele je brez bistvenih sprememb in je nekoliko popravljena le v progresivnosti, v glavnem pa ostane kot doslej. Lestvica občinske doklade se že tri leta ni bistveno spremenila, čeprav so se cene kmetijskih pridelkov povišale in se je povečal tudi dejanski dohodek od zemljišč. Občinska doklada je edini instrument, ki je na razpolago občinski skupščini, s katerim ne le zbira dohodek za občinski proračun, ampak ureja tudi družbeno ekonomsko razmerje v občini, ker na eni strani ščiti gospodarsko šibkejšje in tiste kmečke proizvajalce, ki imajo slabše pogoje dela in trga. Odlok določa tudi občinsko doklado na dohodek od poklicev in drugega premoženja, ki je ostala prav tako nespremenjena oziroma je bila za storitveno obrt že v lanskem letu znižana.

Nasproti železniške postaje v Domžalah.

Potnika pozdravi blatna cesta in zane-marjeno ter razpadajoče poslopje, v katerem je med drugim tudi občinska knjižnica.

Na pripombe odbornikov, naj bi lestvica občinske doklade upoštevala tudi kakovost posameznih površin, je bilo ugotovljeno, da to že upošteva jo klasifikacijski razredi, v katere so razvrščene posamezne katastrske občine. V letih 1959 do 1961 je bila v vsej občini opravljena kontrola teh razredov, ki so bili usklajeni z dejanskim stanjem zemljišč in je zato določanje občinske doklade, kakor tudi predpis dohodnine na podlagi katastrskega dohodka še najbolj pravičen. V nadaljnji razpravi, v kateri je sodelovalo 16 odbornikov, so ti zahtevali predvsem uvrstitev posameznih katastrskih občin v nižjo, to je četrto skupino, glede določanja občinske doklade. Glede na te pripombe so nato odborniki sprejeli predloženi odlok in pooblastili svet za finance in svet za kmetijstvo, da najdeta ustrezno rešitev za iznesene pripombe ter o njej poročata na prihodnji seji skupščine.

Naslednja važna točka dnevnega reda te seje je bilo obravnavanje odloka o preživninskem varstvu kmetov, katerih zemljiške površine pridejo z arondacijo v družbeno lastnino. Predlog odloka so po večmesečnem delu pripravili trije sveti občinske skupščine in pridobi po njem pravico do preživnine kmet, ko dopolni 60 let (moški), oziroma 55 let starosti (ženske). Predno pa doseže to starost ima pravico do preživnine, če je, ali če postane popolnoma nezmožen za pridobitveno delo, ali če se ne more zaposliti zaradi vzgoje in nege otrok do 15. leta starosti, seveda kolikor ni družin (Nadaljevanje na 13. strani)

Obrazložitev predloga občinskega proračuna za leto 1964

I. PRORAČUNSKI DOHODKI

Dohodek občinskega proračuna in s tem tudi materialna osnova občine je v največji meri odvisna od obsega osebne potrošnje v občini. To pomeni, da se proračunski dohodki občine lahko povečajo samo s povečanjem števila zaposlenih in njihovih osebnih dohodkov. Ker pa je osebna potrošnja odvisna od razvoja gospodarskih dejavnosti, njihovega fizičnega obsega in njihove proizvodnosti, je potrebno, da si ogledamo podatke družbenega plana, ki govorijo o proizvodnosti dela, številu zaposlenih in višini njihovih osebnih dohodkov.

Glede obsega osebne potrošnje predvideva družbeni plan, da bodo zaradi predvidenega povečanja števila zaposlenih porasli osebni dohodki za okoli 7%. Prav tako se pričakuje, da se bo neposredno s predvidenim povečanjem proizvodnosti dela povečal povprečni osebni dohodek za nadaljnjih 19%. K takšnemu povečanju osebnih dohodkov bo delno pripomogla tudi akcija za izboljšanje materialnega položaja zaposlenih oseb z najnižjimi osebnimi dohodki. Ker pa družbeni plan občine ugotavlja obstoj realnih pogojev za dvig proizvodnosti dela na primer v industriji samo za 12%, bodo morali kolektivni delovnih organizacij podvzeti potrebne ukrepe in varčevati pri vseh izdatkih v prid osebnih dohodkov. Pripominjamo, da se od neto izplačanih osebnih dohodkov plačuje v proračun osnovni in dopolnilni proračunski prispevek v višini 27,38% in v stanovanjski sklad 6,35%, pri sestavljanju občinskega proračuna smo v polni meri upoštevali zgoraj omenjene pozitivne faktorje, ki so obenem najpomembnejši za dohodek občinskega proračuna. Ti faktorji bodo vplivali tudi na celotne dohodke občinskega proračuna, ki se bodo povečali za okoli 14%. Toda moramo imeti pred očmi dejstvo, da se ne predvideva bistveno povečanje dohodkov od ostalega prebivalstva. Davke od kmetijstva planiramo v isti višini kot pretečeno leto, ker ni mogoče točno oceniti kolikšen vpliv bodo imele na dohodek od davkov spremenjene davčne stopnje. Nepomembne korekture davčnih lestvic v nižinskih krajih ne bodo odtehtale občutnega znižanja občinske doklade v hribovitih predelih. Prav tako, kakor od zasebnega kmetijstva se ne predvideva nobeno povečanje davka na dohodek tudi od drugih poklicev. Dohodek od občin-

skega prometnega davka se bo povečal samo, kolikor se bo povečal promet izdelkov in storitev.

Posredno obdavčenje osebne potrošnje, in sicer v obliki davka na malo-prodajni promet neprehrambenih predmetov in alkoholnih pijač se v letu 1964 ne bo spreminjalo, ker bo še veljala stopnja 5% na maloprodajo, oziroma 20% na alkoholne pijače. Planirano povečanje dohodkov iz tega vira temelji na predvidenem poveča-

nju osebnih dohodkov oziroma predvideni razširitvi trgovskega omrežja.

Plan proračunskih dohodkov v letu 1964 predvideva torej vsoto 943.809.000 din, od česar odpade na medobčinske ter občinske sklade 416.921.000 din, na sam proračun pa 526.888.000 din.

Če k temu prištejemo še izvirne dohodke nekaterih skladov in prenesena neporabljenega sredstva prejšnjih let, dobimo vsoto vseh razpoložljivih sredstev, in sicer:

	Prenesena sredstva	Izvirni dohodek	Skupaj
Dohodki proračuna	—	—	943.809.000
Šolski sklad	250.000	128.990.000	129.240.000
Sklad za socialno varstvo	5.454.000	6.000.000	11.454.000
Sklad za borbe	650.000	2.300.000	2.950.000
Sklad za telesno vzgojo	2.953.000	220.000	3.173.000
Cestni sklad	9.156.000	13.710.000	22.866.000
Sklad za negospodarske investicije	15.029.000	39.000.000	54.029.000
Sklad za družbeni standard	4.756.000	—	4.756.000
Stanovanjski sklad	44.505.000	386.335.000	430.840.000
Investicijski sklad	95.000.000	91.233.000	186.233.000
Sklad skupnih rezerv	3.831.000	20.000.000	23.831.000
Rezervni sklad	27.998.000	—	27.998.000
Zdravstveni investicijski sklad	1.606.000	600.000	2.206.000
Gozdni sklad	3.500.000	30.975.000	34.475.000
Krajevni samoprisevek	5.730.000	12.000.000	17.730.000
Skupaj proračunski dohodki, prenesena sredstva in izvirni dohodki skladov			1.895.550.000

Preden preidemo k obrazložitvi proračunskih izdatkov, je potrebno opozoriti na določila zveznega družbenega plana, ki predpisuje, da se v letu 1964 ne sme trošiti 10% vseh dohodkov razen tistih, ki so namenjeni za potrebe šolstva. Na ta način se razpoložljiva sredstva zmanjšajo za znesek obvezne rezerve, ki znaša skupno 65.418.000 din.

Tudi je z zveznimi predpisi določeno, da mora občina v letu 1964 vplačati 2% od investicijskih in materialnih izdatkov, ter 1% od vseh dohod-

kov kot prispevek za izgradnjo Skopja, kar zneske skupaj 10.680.000 din.

Obenem je občina dolžna plačati prispevek za Skopje od davka na dohodek in sicer v višini 2% od davčne osnove, kar znaša 8.800.000 din. Prispevek v medobčinski sklad za strokovno šolstvo in medobčinski cestni sklad je določil okraj. Pripomniti moramo v zvezi s tem, da je v planu medobčinskega cestnega sklada, da bo v letu 1965 pričel dela na rekonstrukciji ceste Želodnik—Moravče s priključkom na cesto Drtija—Kandiže.

Obrazložitev predloga izdatkov proračuna za leto 1964

Predlog proračuna izdatkov za leto 1964 je sestavil finančni organ občine. Posamezne zahteve in potrebe so pripravili pristojni sveti skupščine, ki so predloge organov ponovno preverjali in obravnavali, da jih je bilo možno uskladiti z razpoložljivimi dohodki. Pri presoji upravičenosti posameznih zahtevkov smo se ravnali po lanskim potrošnji. Pri sestavljanju proračuna smo morali razen splošnih proračunskih načel upoštevati še nekatere spremembe tehnike financiranja, ki so potrebne za smotrnejše funkcioniranje te službe in sicer:

1. Posamezni zavodi, ki opravljajo javne službe, ne bodo več prejeli brezpogojne dotacije v vnaprejšnjem

ločenih mesečnih zneskih, pač pa jim bo proračun odobral sredstva po obsegu storitev. To velja za Zdravstveni dom, kakor tudi za Zavod za komunalno izgradnjo.

Zdravstvenemu domu Domžale je dolžan proračun zagotoviti sredstva za opravljanje določenih preventivnih služb. Za te storitve je v letošnjem proračunu predvidenih 12.000.000 din, izplačila pa se bodo odobrala po dejanskem obsegu opravljenih del.

Vzdrževanje občinskih cest se bo financiralo enotno. Zakon o cestnih podjetjih predvideva, da občina praviloma prepusti vzdrževanje, rekonstrukcijo in gradnjo občinskih cest cestnemu podjetju ali drugi ustrezn

delovni organizaciji. Zato bo ta dela v občini prevzel Zavod za komunalno izgradnjo v Domžalah, ki bo skrbel za vzdrževanje občinskih cest. Sredstva, namenjena za ceste, so se doslej dajala v obliki dotacij iz proračuna in dotacij cestnega sklada. V bodoče se bodo morala vsa sredstva, namenjena za ceste, zbrati v cestnem skladu, nakar jih bo le-ta razporejal po enotnem programu.

2. Spremeniti se mora tudi način financiranja otroških vrtcev, ker ti z lastnimi dohodki ne krijejo svojih izdatkov.

Smatramo, da ni naloga organov upravljanja v vrtcih, da presoja

socialni položaj staršev, ampak da v prvi vrsti skrbijo za pravilno izvrševanje svoje temeljne vzgojno-varstvene naloge in pa za realizacijo svojih dohodkov. Toda z ozirom na to, da obstoječi vrtci nimajo še popolno urejenega poslovanja in ne delajo s polno kapaciteto, bi pomenilo plačilo polne ekonomske cene za oskrbo otrok hudo obremenitev za starše. Zato je potrebno priporočiti delovnim organizacijam, da prispevajo iz svojih skladov skupne porabe del cene oskrbnega dneva za otroke njihovih delavcev. Sredstva, katera zagotavlja občinski proračun za otroško varstvo, naj bi se uporabila za izboljšanje materialnih pogojev dela v otroških vrtcih.

Obrazložitev posameznih proračunskih izdatkov

Vse izdatke tako imenovane splošne potrošnje, katere zagotavlja občina kot temeljna družbeno-politična skupnost za leto 1964, lahko razdelimo v štiri skupine, in sicer:

1. izdatke, ki se zbirajo v posameznih občinskih skladih;
2. izdatke občinske uprave;
3. izdatke tako imenovanega ožjega proračuna in
4. izdatke za investicije v zdravstvu, za katere je sestavljen poseben finančni program.

Kakor je znano, so bili za posamezne službe, za katere je potrebno

trajno zagotoviti sredstva, ustanovljeni posebni skladi z lastnimi samostojnimi organi. Na ta način razporejajo družbeni organi, tj. upravni odbori skladov, precejšnji del denarnih sredstev.

Iz proračuna so izločena tudi sredstva, namenjena za potrebe občinske uprave. Ta sredstva razporeja svet delovnega kolektiva uprave in sicer s finančnim načrtom. Ostala sredstva se razporejajo s proračunom.

Spričo predstojajočih investicij v zdravstvu, za katere bo potrebno zagotoviti znatna proračunska sredstva za več let naprej, je sestavljen poseben finančni program.

Pregled dohodkov skladov

Z ozirom na to, da so sredstva posameznih skladov že določena po namenih, za katere so ustanovljeni, ni potrebno posebej razlagati njihovih predračunov izdatkov. Potrebno je omeniti edino le šolski sklad, ki je v svojem predračunu predvidel znesek 48.000.000 din za investicije. Po končani gradnji šolskega poslopja v Radomljah se je šolski sklad odločil nadaljevati z uresničevanjem programa izgradnje šol na Brdu in v Moravčah. Za oba objekta je po predračunu potrebnih ok. 360.000.000 din. Te vsote ne bo mogel zagotoviti občinski proračun in bo zato potrebno, da šolski sklad poišče druge vire izven proračuna, kar spričo predstojajočih investicij v zdravstvu in obveznosti za že dograjeni šolski objekt v Radomljah, ni mogoče v proračunu realno načrtovati še gradnjo obeh predvidenih šolskih zgradb.

V zvezi s podatki o dohodkih skladov je potrebno pojasniti, da so sredstva tekočega priliva investicijskega

sklada v višini 91.233.000 din blokiran in se bodo lahko uporabljala šele prihodnje leto.

Sredstva krajevnega samoprispevka se razporedijo v šolski sklad v višini 3.586.000 din za odplačevanje posojila za šolo Radomlje in v sklad negospodarskih investicij 13.124.000 din za odplačilo obveznosti za rekonstrukcijo Ljubljanske ceste v Domžalah.

Iz dotacije cestnemu skladu v višini 40.100.000 din, se bo uporabilo za odplačilo anuitete za ihansko cesto 20.000.000 din.

Sredstva občinske uprave

Za osebne in operative izdatke občinske uprave je sestavljen predračun na podlagi lanske potrošnje, upoštevajoč določeno povečanje izdatkov. Predvideno je povečanje osebnih izdatkov delno zaradi sistemizacije novih delovnih mest in pa 16 % povečanja osebnih dohodkov. Operativni izdatki pa so povečani z ozirom na zvišanje cen materiala.

Poleg sredstev za osebne in operative izdatke je predvidena tudi dotacija skladu skupne porabe v višini 8.000.000 din, ta znesek bo uporabljen predvsem za gradnjo stanovanj upravnih uslužbencev in za izobraževanje kadrov.

Proračun občine

Ta vsebuje in razporeja sredstva za funkcionalne izdatke, dotacije zavodom, družbenim organizacijam in podobno, kolikor niso zajeti v skladih. Proračun, kot instrument administrativnega razporejanja sredstev in financiranja družbenih potreb v komuni izgublja vse bolj svojo pomembnost.

Predlog proračuna je upošteval po možnosti in po oceni upravičenosti posamezne predloge raznih družbenih organov. Načelo varčevanja je moralo priti do polne veljave, ker je bilo potrebno v proračunu zagotoviti precejšnja sredstva za gradnjo ljubljanske bolnice in za gradnjo zdravstvenega doma v Domžalah.

Iz primerjalnih podatkov lanske potrošnje proračunskih sredstev za posamezne namene vidimo na primer, da so se podvojili izdatki za kmečko zavarovanje, ki znašajo kar 24.350.000 din. To povišanje dotacije okrajnemu skladu kmečkega zdravstvenega zavarovanja je potrebno zaradi finančnih težav, v katere je zašel sklad zaradi hitrejšega naraščanja izdatkov kot dohodkov. Sklad zahteva, da občinski proračun začasno pokrije celotno razliko med predpisanimi in plačanimi prispevki, katere bi morali plačati posamezni kmetje-zavarovanci. V zvezi s tem je potrebno pripomniti, da v bodoče občinski proračun ne bo mogel več pokrivati teh razlik in bo občinska skupščina morala proučiti nujnost ukrepov, s katerimi se bodo uskladili izdatki z dejanskim dotokom plačil predpisanih prispevkov.

Glede zahtevkov družbenih organizacij je bilo ugotovljeno, da so le-ti daleč presegle dejanske proračunske zmoglosti. Upravičenost potreb je bilo težko presojati, zato je bil izvršen pregled teh zahtev v sodelovanju z občinskim odborom SZDL. Kljub temu, da so bile posamezne zahteve močno znižane, se je celotna vsota dotacij družbenim organizacijam vseeno povečala od 28.173.000 din na 33.717.000 din, kar predstavlja povečanje za več kakor 25 %. Zahtevi stanovanjske skupnosti Vir za dodelitev obratnih sredstev ni bilo mogoče ustreči, ker lahko najame obratni kredit pri komunalni banki. Tudi glede sredstev za dograditev bivšega za-

Nadaljevanje na 10. strani

Pregled vseh dohodkov v letu 1964, ki po zakonu o proračunu in financiranju samostojnih zavodov pripadajo občini in drugim družbeno-političnim skupnostim

	Skupni bruto dohodki	Pripada skladom	Proračunski dohodki za razdelitev	Zvezi 12 %	SRS 38 %	v 000 Od tega pripada okraju 11,5 % občini 38,5 %	
	1	2	3	4	5	6	7
I. SKUPNI VIRI DOHODKOV							
1. a) Pror. prisp. iz os. dohod. iz gospodarstva (100 %)	966.667	96.667	870.000	104.400	330.600	100.050	334.950
b) Pror. prisp. iz oseb. dohod. izven gospodarstva (100 %)	166.667	16.667	150.000	18.000	57.000	17.250	57.750
2. a) Dohodnina od kmetijstva	53.800	6.000	47.800	5.736	18.164	5.497	18.403
b) Dohodnina od ost. poklicev	57.000	2.800	54.200	6.504	20.596	6.233	20.867
3. Občinska doklada od kmetijstva — obvezna	53.360		53.360	6.403	20.277	6.137	20.543
4. a) Občin. prom. dav. od prodaje na drobno do 3 %	55.400		55.400	6.648	21.052	6.371	21.329
b) Občin. prom. dav. od alk. pijač (5 in 10 %)	25.000		25.000	3.000	9.500	2.875	9.623
5. a) Prom. davek od potr. alkohol. pijač	20.000		20.000	2.400	7.600	2.300	7.700
b) Prom. davek od zaseb. in vrednotnic	30.000		30.000	3.600	11.400	3.450	11.550
6. Upravne takse	17.100		17.100	2.052	6.498	1.966	6.584
7. Obresti od skupnih virov dohodkov	—	—	—	—	—	—	—
Skupaj I.	1.449.994	122.134	1.322.860	158.743	502.687	152.129	509.301
II. DOHODKI PO POSEBNIH PREDPISIH							
8. Davek na doh. avtorskih pravic	1.400	1.260	140	—	—	—	140
9. Prometni davek od transportnih uslug zaseb.	16.900	16.900	—	—	—	—	—
10. Pristojbine za ceste od motornih vozil	22.400	22.400	—	—	—	—	—
11. Pristojbine za ceste od vprežnih vozil	3.200	3.200	—	—	—	—	—
12. Denarne kazni za prometne prekrške	3.200	3.200	—	—	—	—	—
13. Denarne kazni za gosp. prekrške	—	—	—	—	—	—	—
14. Prometni davek od vina in žganja	10.000	—	10.000	5.000	—	—	5.000
15. Del dop. pror. prisp. (nad 10 %)	48.000	48.000	—	—	—	—	—
Skupaj II.	105.100	94.960	10.140	5.000	—	—	5.140
IV. POSEBNI DOHODKI							
16. Davek na osebni dohodek	3.800	—	3.800	—	—	—	3.800
17. Dopolnilni proračunski prispevek (do 10 %)	97.000	—	97.000	—	—	—	97.000
18. Obč. doklada od kmet. — neobvezna	62.640	—	62.640	—	—	—	62.640
19. Obč. doklada od ostalih poklicev	20.000	—	20.000	—	—	—	20.000
20. a) Obč. prom. dav. od proizv. in storitev	95.200	—	95.200	—	—	—	95.200
b) Obč. prom. dav. od alkoh. pij. (5 in 10 %)	58.300	—	58.300	—	—	—	58.300
c) Obč. prom. dav. od prodaje na drobno (nad 3 %)	36.600	—	36.600	—	—	—	36.600
21. Občinske takse	5.500	—	5.500	—	—	—	5.500
22. Prispevek iz dohodka za občino	15.000	15.000	—	—	—	—	—
23. Davek za tujo delovno silo	6.000	—	6.000	—	—	—	6.000
24. Davek na dediščino in darila	1.000	—	1.000	—	—	—	1.000
Skupaj IV.	401.040	15.000	386.040	—	—	—	386.040
V. DRUGI OBČINSKI DOHODKI							
25. Komunalni prispevek (samoprispevek)	12.000	12.000	—	—	—	—	—
26. Obresti iz posebnih dohodkov	—	—	—	—	—	—	—
27. Nadomestilo za urejanje mestnih zemljišč	10.000	10.000	—	—	—	—	—
28. Gozdni prispevek	41.300	41.300	—	—	—	—	—
Skupaj V.	63.300	63.300	—	—	—	—	—
IV. DOHODKI DRŽAVNIH ORGANOV IN OSTALI DOHODKI							
29. Doh. obč. organov in ustanov	3.019	—	3.019	—	—	—	3.019
Najemnina SLP	1.681	—	1.681	—	—	—	1.681
Amortizacija stanovanj	2.900	—	2.900	—	—	—	2.900
30. Ostali razni dohodki občine	7.600	—	7.600	—	—	—	7.600
Skupaj VI.	7.600	—	7.600	—	—	—	7.600
VII. PRENESENA SREDSTVA							
31. Presežek prorač. dohodkov iz l. 1963	3.521	—	3.521	—	—	—	3.521
32. Sredstva prorač. rezerve iz l. 1963	32.207	—	32.207	—	—	—	32.207
Skupaj VII.	35.728	—	35.728	—	—	—	35.728
Skupaj vsi dohodki I.—VII.	2.057.762	295.394	1.762.368	163.743	502.687	152.129	943.809

Proračunski izdatki

Part.	Poz.	Izdatki	Pozicija	Partija
1. razdelek — tajništvo				
1. del — PROSVETA IN KULTURA				
1. poglavje — Tajništvo				
1—1		Funkcionalni izdatki		
	1	Predvojaška vzgoja	6,500.000	
	2	Stipendije	2,000.000	
	3	Civilna zaščita	400.000	
	4	Regresi za vozne karte dijakom	4,300.000	
	5	Nagrade učencem	100.000	
	6	Spomeniško varstvo	2,000.000	
	7	2% prispevek za Skopje	180.000	15,480.000
		Skupaj 1. poglavje		15,480.000
		Skupaj 1. del		15,480.000
3. del — ZDRAVSTVENA ZAŠČITA				
1. poglavje — Tajništvo				
3—2		Funkcionalni izdatki		
	1	Zdravljenje po občinskem odloku	4,000.000	
	2	Brezplačno zdravljenje po uredbi	5,950.000	
	3	Fluorografiranje prebivalstva	722.000	
	4	Ogledna služba	50.000	
	5	Prispevek za kmečko zavarovanje	24,350.000	
	6	Zdravstvene storitve zdrav. varstva	12,000.000	47,072.000
		Skupaj 1. poglavje		47,072.000
		Skupaj 3. del		47,072.000
5. del — DRŽAVNA UPRAVA IN SODSTVO				
1. poglavje — Voljeni organi in uslužbenci, ki niso zajeti v finančnem načrtu				
5—3		Osebnni izdatki		
	1	Plače in nagrade s prispevki	4,722.000	
	2	Honorarji s prispevki	6,401.000	11,123.000
5—4		Operativni izdatki		
	1	Potni stroški	100.000	
	2	2% prispevek za Skopje	2.000	102.000
5—5		Funkcionalni izdatki		
	1	Stroški za reprezentance in sprejeme	500.000	
	2	2% prispevek za Skopje	10.000	510.000
		Skupaj 1. poglavje		11,735.000
2. poglavje — Uprava skupščine občine				
5—6		Upravni stroški		134,597.000
5—7		Funkcionalni izdatki		
	1	Stroški sej in zasedanj	650.000	
	2	Oglesi in objave	1,300.000	
	3	Članarina in članski prispevki	550.000	
	4	Stroški revizij, cenitve ter analize sanitarne in tržne inšpekcije	295.000	
	5	Ureditve katastrskih map	50.000	
	6	Stroški HTV komisije	100.000	
	7	Prometno varnostna služba	400.000	
	8	Prevozni stroški obsojencev	100.000	
	9	Izdatki za poroke	350.000	
	10	Bančni stroški	3,200.000	
	11	2% prispevek za Skopje	140.000	7,115.000
		Skupaj 2. poglavje		141,787.000
		Skupaj 5. del		153,447.000
		Skupaj 1. razdelek		211,699.000
2. razdelek — občinsko sodišče				
5. del — DRŽAVNA UPRAVA IN SODSTVO				
1. poglavje — Občinsko sodišče				
5—8		Upravni stroški		16,507.000
5—9		Funkcionalni izdatki		
	1	Stroški urejanja zemljiške knjige	50.000	
	2	Stroški kazenskega postopka	200.000	
	3	Stroški v pravih siromašnih	5.000	
	4	Pričnine v pravni pomoči	5.000	
	5	Potni stroški in dnevnice sodnikov porotnikov	140.000	
	6	2% prispevek za Skopje	8.000	408.000
		Skupaj 1. poglavje		16,915.000
		Skupaj 5. del		16,915.000
		Skupaj 2. razdelek		16,915.000

Part.	Poz.	Izdatki	Pozicija	Partija
3. razdelek — komunalna dejavnost				
6. del — KOMUNALNA DEJAVNOST				
6—10	1. poglavje — Komunalna dejavnost			
	1	Vzdrževanje partizanskih grobov	150.000	
	2	Javna razsvetljava	3.800.000	
	3	Asanacija vasi in urejanje parkov	200.000	
	4	Razna manjša komunalna dela	150.000	
	5	Komunalna dela po krajevnih odborih	12.925.000	
	6	Tablice krajevnih napisov	150.000	
	7	Zamejičenje občinskih cest in drugih zemljišč	100.000	
	8	2 % prispevek za Skopje	349.000	17.824.000
		Skupaj 1. poglavje		17.824.000
		Skupaj 3. razdelek		17.824.000
4. razdelek — intervencije v gospodarstvu				
8. del — INTERVENCIJE V GOSPODARSTVU				
8—11	Intervencije v gospodarstvu			
	1	Regres za mleko	983.000	983.000
		Skupaj 8. del		983.000
		Skupaj 4. razdelek		983.000
5. razdelek — dotacije samostojnim zavodom				
9. del — DOTACIJE				
9—12	Dotacije kulturnim ustanovam			
	1	Občinska knjižnica	2.200.000	2.200.000
9—13	Dotacije socialnim ustanovam			
	1	Otroški vrtec Domžale	3.052.000	
	2	Otroški vrtec Mengeš	2.918.000	5.970.000
9—14	Dotacije kmetijskim ustanovam			
	1	Veterinarski zavod Domžale	1.890.000	1.890.000
		Skupaj 5. razdelek		10.060.000
		Skupaj 9. del		10.060.000
6. razdelek — dotacije družbenim organizacijam				
9. del — DOTACIJE				
9—15	Dotacije družbenim organizacijam			
	1	Občinski odbor SZDL	9.629.000	
	2	Občinski komite ZKS	2.400.000	
	3	Občinski sindikalni svet	2.800.000	
	4	Občinski komite LMS	1.900.000	
	5	Občinska zveza tabornikov	600.000	
	6	Občinski odbor počitniške zveze	350.000	
	7	Občinski odbor ZVVI, ZB, ZROP	5.000.000	
	8	Občinska zveza prijateljev mladine	2.250.000	
	9	Občinska zveza ljudske tehnike	1.325.000	
	10	Občinski svet svobod in prosvetnih društev	3.795.000	
	11	Center za napredek gospodinjstva	320.000	
	12	Občinska gasilska zveza	4.000.000	
	13	Občinski odbor Rdečega križa	1.000.000	
	14	Študentski klub Domžale	170.000	
	15	Klub za raziskovanje jam	200.000	35.717.000
		Skupaj 9. del		35.717.000
		Skupaj 6. razdelek		35.717.000
7. razdelek — dotacije za skupno financiranje				
9. del — Dotacija za skupno financiranje				
9—16	Dotacija za skupno financiranje			
	1	Katastrski urad Kamnik	7.189.000	
	2	Okrajno javno tožilstvo Ljubljana	1.460.000	
	3	Postaja Ljudske milice	3.000.000	
	4	Ljubljanske bolnice in zdravstveni dom — za gradnjo po finančnem načrtu	95.676.000	107.325.000
		Skupaj 9. del		107.325.000
		Skupaj 7. razdelek		107.325.000
8. razdelek — obveznosti iz posojil in garancij				
10. del — OBVEZNOSTI IZ POSOJIL IN GARANCIJ				
10—17	Obveznosti iz posojil in garancij			
	1	Anuitete za odplačilo posojil	28.100.000	
	2	Sredstva za garancije	200.000	28.300.000
		Skupaj 10. del		28.300.000
		Skupaj 8. razdelek		28.300.000
9. razdelek — proračunske obveznosti in proračunska rezerva				
11. del — PRORACUNSKO OBVEZNOSTI IN PRORACUNSKA REZERVA				
11—18	Proračunske obveznosti in proračunska rezerva			
		Proračunska obveznost iz prejšnjih let		775.000
11—19		Sredstva za nepredvidene ali premalo predvidene izdatke		29.572.000
		Skupaj 11. del		30.347.000
		Skupaj 9. razdelek		30.347.000
		Skupaj izdatki		463.470.000
		10 % posebna proračunska rezerva		63.418.000
		Skupaj proračunski izdatki		526.888.000

Pregled delitve dohodkov, ki pripadajo občini Domžale, na sklade in proračun za leto 1964

	1. del Skupni dohodki	2. del Dohodki po posebnih predpisih	4. del Posebni dohodki	6. del Dohodki drž. organov in drugi dohodki	7. del Prenešana sredstva	Skupaj
1. Medobčinski sklad za strokovno šolstvo	78,942.000	—	—	—	—	78,942.000
2. Okrajni sklad za ceste	48,384.000	—	—	—	—	48,384.000
3. Občinski cestni sklad	22,715.000	229.000	17,217.000	—	—	40,161.000
4. Občinski šolski sklad	110,263.000	1,113.000	83,578.000	—	—	194,954.000
5. Sklad za socialno varstvo	24,599.000	248.000	18,646.000	—	—	43,493.000
6. Sklad za borce	1,681.000	17.000	1,274.000	—	—	2,972.000
7. Sklad za telesno vzgojo	4,533.000	46.000	3,436.000	—	—	8,015.000
8. Proračun	218,184.000	3,487.000	261,889.000	7,600.000	35,738.000	526,888.000
Skupaj	509,301.000	5,140.000	386,040.000	7,600.000	35,728.000	943,809.000

Razpoložljiva sredstva občinskih skladov v letu 1964

Naziv sklada	Dotacija iz proračuna	Prenesena sredstva iz pret. leta	Lastni dohodki	Posojila oz. združ. sred. gospod.	Skupaj
Solski sklad	194,954	250	123,990	5,000	324,194
Sklad za socialno varstvo	43,493	5,434	6.000	—	54,927
Sklad za borce	2,972	630	—	2,300	5,902
Sklad za telesno vzgojo	8,015	2,933	220	—	11,188
Cestni sklad	40,161	9,156	13,710	—	63,027
Sklad negospodarskih investicij	—	15,029	—	39,000	54,029
Sklad družbenega standarda	—	4,756	—	—	4,756
Stanovanjski sklad	—	44,505	386,335	—	430,840
Investicijski sklad	—	95,000	91,233	—	186,233
Sklad skupnih rezerv	—	3,831	20,000	—	23,831
Rezervni sklad občine	—	12,538	—	—	12,538
6% obvezna rezerva	—	15,460	—	—	15,460
Zdravstveni investicijski sklad	—	1,606	600	—	2,206
Gozdni sklad	—	3,500	30,975	—	34,475
Krajevni samoprispevek	—	5,730	12,000	—	17,730
Skupaj	289,595	220,378	685,063	46,300	1,241,336

(Nadaljevanje s 6. strani)

družnega doma na Viru se bo morala stanovanjska skupnost obrniti na investicijski sklad oziroma sklad negospodarskih investicij.

Za potrebe posameznih krajevnih odborov je predvideno letos 12,995.000

din v primerjavi z lansko potrošnjo 6,840.000 din. Ta vsota je namenjena za lokalne komunalne potrebe krajevnih odborov in za vzdrževanje lokalnih cest ter predstavlja sproščena sredstva krajevnih odborov iz prejšnjih let. Obračunana sredstva se v

celoti sprostijo ne glede na davčne zaostanke. Za tekoče leto ni sestavljen nov plan teh sredstev, ker bo potrebno proučiti novo tehniko financiranja krajevnih potreb skladno z nalogami krajevnih skupnosti, ki se šele ustanovljajo.

Finančni program investicij v našem zdravstvu

Že prej je bilo omenjeno, da bo potrebno sestaviti poseben finančni program za financiranje gradnje ljubljanske bolnice in zdravstvenega doma v Domžalah. Osrednje vprašanje v planu občinskih investicij je vsekakor izgradnja zdravstvenega doma. Zaradi pomanjkanja ustreznih prostorov je zdravstvena služba v občini raztresena v različnih krajih in v neustreznih prostorih. Sedanje stanje zdravstvenih prostorov ne zadošča potrebam, zato je nujno prirediti z gradnjo ustreznega objekta, kjer bo zbrana vsa zdravstvena služba občine vključno zdravstveni center. Občinska skupščina je razpravljala o tem vprašanju in sklenila, da se že letos pristopi k pripravam za gradnjo.

Vzporedno s temi pripravami pa se je začela tudi akcija okraja za gradnjo bolnice v Ljubljani. Ta bolnica bo imela širši pomen in bo predvidoma rešila potrebo po bolniških prostorih v celotnem okraju. Predvideno je, da se bo gradila bolnica z 885 posteljami, za katero je predvidena predračunska vsota 7.091.440.000 din. V financiranju te gradnje bodo sode-

lovali Izvršni svet SRS s 35 %, vse občine v okraju pa z ostalimi 65 %. Razdelitev te obveze med občinami je izvršena na podlagi števila prebivalstva in na podlagi narodnega dohodka. Na ta način je bilo določeno, da mora občina Domžale prispevati znesek 230.600.000 din, in sicer v letnih transhah, kot je predviden potek gradnje same. Ta dogovor je sprejela tudi občinska skupščina, toda s pogojem, da se v skupno financiranje vključi tudi gradnja zdravstvenega doma v Domžalah.

Naknadno pa se je izkazalo, da je finančno stanje občin preslabo, da bi mogle nemoteno izvrševati prevzete obveznosti, zato je upravni odbor sklada za gradnjo bolnice v Ljubljani izdelal nov predlog, po katerem naj bi se za del izdatkov najelo posojilo. Po tem predlogu naj bi občine zagotovile v svojih proračunih lastno udeležbo v višini 40 % od že določenih obveznosti, za ostalih 60 % pa prevzele obvezo odplačevanja anuitet.

V svoj program financiranja bo vključil sklad tudi obvezo zgraditi zdravstveni dom v Domžalah in sicer

pod istimi pogoji kot so določeni za financiranje ljubljanske bolnice. To pomeni, da prevzame občinski proračun obveznost zagotoviti 40 % lastno udeležbo od predračunske vsote 265.000.000, kar znaša 106.000.000 din, za ostalih 60 % najetega posojila pa odplačilo anuitet.

(Opomba: V sestavu projektiranega zdravstvenega doma se predvideva tudi gradnja javnih kopališč s predračunsko vsoto 14.000.000 din. To investicijo je dolžna občina financirati posebej.)

Pogoji najetja posojila za navedene investicije sicer niso posebno ugodni. Zavod za socialno zavarovanje kot posojilodajalec je določil rok vračila posojila 4 leta s 7,5 % obrestmi. Na podlagi teh dejstev je sestavljen plan prispevkov občine Domžale za gradnjo bolnice in sicer takole:

Leto	Za gradnjo bolnice skupni letni prispevek	Za zdravstveni dom		
		ude- ležba	anui- tete	skupaj
1964	51.676	44.000	—	95.676
1965	57.750	76.000	17.052	150.802
1966	57.226	—	46.746	103.972
1967	82.242	—	46.746	128.988
1968	42.547	—	46.746	89.293
1969	28.153	—	29.694	57.847
1970	17.957	—	—	17.957
1971	7.020	—	—	7.020
Skupaj	344.574	120.000	186.984	641.558

Stanovanjska skupnost v Mengšu in njeno delo lani

V naši občini je pet stanovanjskih skupnosti, in sicer v Domžalah, v Mengšu, na Viru, v Jaršah in Moravčah. Vsestransko dejavnost zlasti servisov pa sta razvila že prejšnja leta predvsem prvi dve skupnosti, lani pa sta precej živahno delali tudi virska in jarška skupnost. Ker so dosežanje stanovanjske skupnosti neke vrste predhodnic krajevnih skupnosti, ki se bodo, kot vse kaže, v najkrajšem času začele snovati po naši občini, se je naše uredništvo odločilo, da obišče eno izmed njih in se pogovori o njenem delu, uspehih in težavah v preteklem letu. Izbrali smo si mengeško skupnost in naprosili tajnika Jožeta Merčuna za odgovore na nekaj vprašanj.

Tovariš tajnik, stanovanjske skupnosti so bile ustanovljene prvotno predvsem zato, da bi se razbremenile zlasti žene v družini. Bile naj bi neke vrste, če se prav spomnimo, oznake neke naše znane javne delavke, razširjene družine. Zato najdemo skoraj pri vseh skupnostih ustanove za varstvo otrok, šivalnice, pralnice, obrate družbene prehrane, izposojevalnice gospodinjskih strojev, razne servise in tako dalje. Kako je s to vrsto dejav-

nosti pri vas in ali se stanovanjska skupnost ukvarja še z drugimi opravili?

Dejavnost naše skupnosti se razvija nekako v treh smereh: v tista dela, ki ste jih v svojem vprašanju našli in ki imajo namen razbremenjevati gospodinjstva; tu bi omenil posebej delovanje našega otroškega vrta in šivalnice, dalje opravljanje uslug in storitev servisov in končno, kar je morda res posebnost naše skupnosti, skrb za izvajanje komunalnih del, ki jih gradimo bodisi s podporo občine ali z lastnimi sredstvi.

Glede prve vrste dejavnosti moram pripomniti, da to področje dela pri nas ni posebno razvito, ker po naših ugotovitvah ni zanj potrebnih pogojev. Poskusili smo z obratom družbene prehrane, pa se ni obnesel, želje za pralnico in likalnico pa so morale ostati neizpolnjene, ker nimamo zato prostorov. Tako da mimo šivalnice, ki pa jo vodimo med servisi, uspešno deluje samo otroški vrtec.

Če želite o njem izvedeti nekaj navedenosti, potem moram najprej omeniti zelo hude in neustrezne pogoje, v katerih mora delati. Vrtec je nastanjen na dveh krajih, v zasilno pre-

urejenem nekdanjem lokalu v naši upravni zgradbi in od dneva republike dalje v še eni večji sobi v prizidku kulturnega doma. Obiskuje ga 52 otrok, ki zanje skrbita le dve vzgojiteljici, čeprav bi jih po običajnih normah morale varovati vsaj štiri. Hrano za varovanje kuhamo v zasebni kuhinji, ki je skoraj pol kilometra oddaljena od vrta, in jo sproti dovažamo. Če dodamo k temu še to, da je vrtec tik glavne ceste, z dvoriščem, ki si ga delijo štirje uporabniki — zavarovalnica, slavnikaška zadruga, kino in glasbena šola, in da je v neposredni bližini Pšata, kjer bi nam lani skoraj utonil eden od zavarovancev, potem menim, da ni treba navajati še drugih razlogov, zakaj tolikokrat poudarjamo, da nam je nujno potreben nov, sodoben otroško varstveni dom.

Dovolite, da vas prekinemo. Pa si stanovanjska skupnost prizadeva, da bi se ta pereči problem rešil?

Za novi vrtec smo se dogovorili za lokacijo (ob Proleterški ulici), gradbeni odbor pa je začel pripravljati načrte in zbirati denar. Žal pa je zlasti akcija za zbiranje sredstev naltela na malo razumevanja in se je od vseh številnih men-

geških kolektivov odzval do- slej samo eden, Marsikaj bi k otroškemu varstvu prispevala tudi osnovna šola, če bi uredila varstveni oddelek za svoje učence. Kolikor nam je znano, bi šola sicer bila voljna oddelek organizirati in odpreti, ker trenutno ni v preveliki stiski s prostori, ni pa nikogar, ki bi priskrbel potrebna sredstva za osebje.

Kaj pa servisi? Koliko jih imate in kako ocenjujete njihovo delo? Ali so dokazali upravičenost svojega obstoja? Zanimajo nas njihove cene, kakovosti njihovega dela, vaši medsebojni odnosi in zlasti uveljavljanje delavskega samoupravljanja v njih.

Verjamem, da bi o servisih radi kaj več izvedeli, ker velikokrat slišimo kritiko, in to ne ravno prijazno na njihov rovaš. Od teh očitno je najbolj pogosta ta, da so nekateri servisi zgrešili svoj namen in prerasli v prave obrtne delavnice in da so od njih v ugodnejšem položaju, ker ne plačujejo nekaterih družbenih dajetev. Ne bom zanikal, da to v celoti ni res. Vendar pa je tako gledanje nanje in na njihovo delo zelo enostavno in tudi enostransko in tudi nepravilno. Prvič, da sedaj vsaj naša skupnost ni za opravljanje svojih nalog prejela od nikogar niti dinarja in vsa osnovna in obrat-

na sredstva, ki jih danes ima (okrog 9 milijonov dinarjev) si jih je morala pridobiti z dejavnostjo svojih servisov. V bo-rih treh letih, kar obstaja, je tako rekoč iz nič ustvarila po-goje za zaposlitev 49 delavcev in uslužbencev. Dobro, če so servisi po eni strani res opro-šteni nekaj dajatev, pa po dru-gi strani ustvarjajo precejšnja družbena sredstva, ki so dokaj večja od tistih, ki jih družba naši skupnosti odstopa. Drugič, če hočemo nuditi članom naše skupnosti hitre in kvalitetne uslu-gue, ki naj bi bile mimo tega še poceni, potem je zelo na-iven tisti, ki meni, da se da to opraviti z dvema, tremi upo-kojenci ali honorarci in kakš-nim kladivom, kleščami in iz-vijačem. Servisna delavnica, kot je terja današnji čas, zla-sti pa tudi tako obrtniško raz-viti kraji, kot so naši, mora biti moderno opremljena in zapo-slovati mora vsestransko visoko usposobljene delavce. To pa še zdaleč ni niti poceni niti se ne da urediti tako, da bi taki, mi-slim, da lahko tako rečem, moj-stri svojega poklica, čakali v delavnici, kdaj jim bo kakšno popravilo padlo v roke. Če ho-čemo imeti moderne servise, potem morajo ti imeti stalni vir dela in dohodkov. Samo tako organizirani bodo lahko za ved-no na voljo tudi za vsa popra-vila in druge uslu-gue.

Če s tega vidika pogledamo na servise, potem lahko kaj kmalu tudi spoznamo, da da-našnji čas teži k takemu raz-voju servisov — uslužnostnih obrtnih delavnic, ne pa k usta-navljanju majhnih priložnost-nih popravilnic.

V zvezi s poslovanjem naših servisov imamo letos v načrtu novost, da bomo poskusili izlo-čiti iz dohodka servisov tisti del, ki bi ga sicer morali pla-čevati kot družbene dajatve, če bi bili, da tako rečem, pravne obrtne delavnice. Iz teh sred-tev bomo oblikovali poseben sklad, ki ga bomo uporabljali za razvoj novih dejavnosti ali pa vlaganj v komunalne in druge naprave ali službe na našem območju.

Na temle mestu našega raz-govora menim, da lahko naj-lajše ogovorim na vaše vpra-sanje glede delavskega samou-pravljanja v naših servisih. Mi že sedaj, ko pripravljamo stat-ut krajevnih skupnosti, posku-šamo ustvariti pogoje za uvedbo delavskega samoupravljanja v servisih. Z vso našo gospodarsko dejavnostjo naj bi upravljali neposredno proizvajalci sami, in to tako, da bi za vse servise obstajal delavski svet, ki bi smiselno imel iste pravice kot drugi delavski sveti. Razpola-gal pa bi s sredstvi, ki bi osta-la, potem ko bi izročili prispe-vek za pokrivanje stroškov po-slovanja uprave, računovod-stva in podobnih skupnih služb in pa tisti del dohodka, o ka-terem sem malo prej govoril, da bi ga uporabili za razširja-nje novih dejavnosti skupnosti.

Dovolite, tovariš tajnik, kaj pa če bi dejavnost nekega va-šega servisa kljub temu prera-sla okvire servisa in bi se le-ta skladno s predpisi moral osamo-svojiti?

Tudi na to mislimo. Pravica, da se neka naša poslovna enota osamosvoji, je ena njenih temeljnih samoupravnih pravic, ki je nihče nima pravice pa tudi namen, kratiti. Do take primere bi se zavarovala naša skupnost na ta način, da bi sklenila z vsakim servisom po-godbo, s katero bi se ta obve-zal, da bi v primeru, če bi se želel osamosvojiti vrnil v ne-kem določenem roku stanovanj-ski skupnosti tista sredstva, ki jih je ona neposredno vložila za njegovo obratovanje.

Če se ne motim, ste postavili tudi vprašanje cene uslug naših servisov. Naj bom tudi gle-de tega kratek in odkrit. Razen cen v šivalnici ki so konkuren-čne in znatno nižje od dnevnih cen v našem kraju, so cene drugih uslug prilagojene dnev-nim cenam. Naš izvršni odbor se je glede oblikovanja cen po-stavil na stališče, da je sicer po-trebno nuditi potrošniku čim-več ugodnosti, vendar naj bi bile te predvsem v hitro izvr-šeni uslu-gi, dobri izvedbi in kakovostno opravljenem delu, manj pa v nižjih cenah. Kot kaže, se naše stranke s tem strinjajo, saj glede cen nismo imeli doslej pritožb.

Kot tretjo vejo vaše dejavno-sti ste omenili skrb za izva-janje komunalnih del. Ali nam lahko poveste, kaj je bilo lani narejeno v Mengšu?

Največja komunalna investi-cija lani je bilo vsekakor nada-ljevanje gradnje vodovoda. Te-ga gradi vodna skupnost Cer-klje-Vodice-Mengeš. Lani je vo-da končno, menda po petih le-tih, dosegla Mengeš. Zgrajen je bil zbiralnik na Gobavici in ce-vovod od Komende do Gobavice in od tod do tovarne LEK ter potrošniško omrežje v Mengšu, in to v njegovem severnem delu od Glavnega trga in Kolodvor-ske ceste v smeri proti Drno-veju. Mimo tega smo položili tudi cevi za vodovod po Trdi-novem trgu.

Drugo veliko delo, ki smo ga lani, začeli, pravzaprav iznova, je kanalizacija. Znova začeli, pravim zato, ker je del kanali-zacije, in sicer od rezbremenil-nika Pšata na Kamniški cesti pa do Tovarne filca in po Trdino-veju trgu, zgradila že bivša men-geška občina. Lani smo uspeli, da so nam projektanti dokončali načrte, podjetja Slo-venija ceste pa nam dodelilo nekaj sredstev. Z njimi smo na-kupili cevi za glavni kanal od osnovne šole, oz. od Tovarne filca do iztoka v Pšato med Mengšem in Loko. Upamo, da bomo letos uspeli položiti glavni cevovod. Tretje večje delo lanskega leta je bila ureditev Trdinovega trga. Neurejeno ce-stišče tega trga je bila prava sramota za Mengeš. S 6 milijo-ni nam je uspelo položiti vo-

dovodne cevi, postaviti robnike in pripraviti podlago za asfal-tiranje. Zal se nam obljuba pod-jetja Slovenija ceste, da bo še lani položilo asfalt, ni izpolni-la, ker so podjetje zadržala de-la, ki so se zavlekla na letališču v Brnikih. Pri preurejanju Tr-dinovega trga je pri nekaterih nepoučenih ljudeh povzročila precej negodovanja preuredi-tev vhoda na pokopališče. To pa zato, ker niso bili dovolj poučeni, da je sedanja uredi-tev cestišča dokončna in tesno povezana s porušenjem mežna-rije. Sole ko bo ta stavba od-stranjena, bo Trdinov trg dobil tako podobo, kot je treba in tu-di vhod na pokopališče bo dru-gače učinkoval kot sedaj.

Preko 4 in pol milijona smo investirali tudi v postavitev no-ve cestne razsvetljave na Blej-čevi cesti in v rekonstrukcijo stare. S tem smo razen nekaj luči, ki jih moramo še zamenja-ti na Kamniški cesti in ki jih takoj, ko bodo nove svetilke spet na voljo v trgovinah, tudi namestili, cestno razsvetljavo po Kamniški cesti, Glavnem tr-gu, Kidričevi cesti, Trdinovem trgu in Blejčevi cesti dokon-čno uredili.

Z dobro voljo lastnikov par-cel in s skromnimi sredstvi, ki niso znesla niti milijon dinar-jev, smo uredili vsaj zasilno tudi Zavrti od doma Partizana do Partizanske ceste. S tem, da smo »predrli« ulico Zavrti, smo izpolnili dolgoletno željo Meng-šanov po vzporedni cesti glav-ne ceste. V načrtu imamo, da Zavrti spojimo še z Zadrži-ško ulico in tako v prometnem pogledu opravimo delo, katere-ga pomembnosti še dandanes najbrž še malo kdo zaveda. S to obvoznico bomo uspeli izlo-čiti iz glavne, že danes lahko rečemo smrtno nevarne, men-geške ceste, in to od razbreme-nilnika na Gorenjski oziroma Kamniški cesti vse do Trzina, vprežna vozila in kolesarje.

Popravili smo tudi most v Pristavi, ki je v spotiko poseb-no obiskovalcem men-geške ko-če in Gobavice, postavili smo novo brv preko Pšate pri kulturnem domu in s tem povezali drevored s središčem Mengša, popravili smo druge brvi in namestili nekaj novih klopic po Gobavici ter prenovili vse stare.

Od drugih del je gotovo naj-važnejša preureditev zdravstve-ne postaje.

Z lanskim letom smo zado-voljni, čeprav obstoji še vrsta problemov, ki se vlečejo iz leta v leto in ki upravičeno vzne-mirjajo ljudi, a se vendar ne morejo in ne morejo najti mož-nosti za njihovo rešitev, čeprav so nekateri življenjskega pome-na za prebivalce našega kraja.

In kateri bi bili ti problemi?

O vrtcu sem že govoril. Drugi je Dom TVD Partizana. O tej zadevi smo že veliko govorili zlasti tudi na javni tribuni, ki jo je organiziralo društvo, pa tudi dnevno časopisje je poro-čalo o stvari, zato zadeve ne bi pogreval. Moje mnenje je, če

se letos ne bo dalo dobiti sred-tev, da bi se dom, ki neusmi-ljeno propada že nekaj let, vsaj delno napravil, bo dokončno propadel, z njim pa tudi še zadnji konec volje do kakrš-negakoli udejstvovanja men-geških telesnovzgojnih delavcev. Kdo bo odgovarjal za tako, mi-lo rečeno, neodgovorno uniče-vanje družbenega premoženja, naj se zamislijo tisti, ki imajo v rokah občinska sredstva, ki so določena za telesnovzgojne namene.

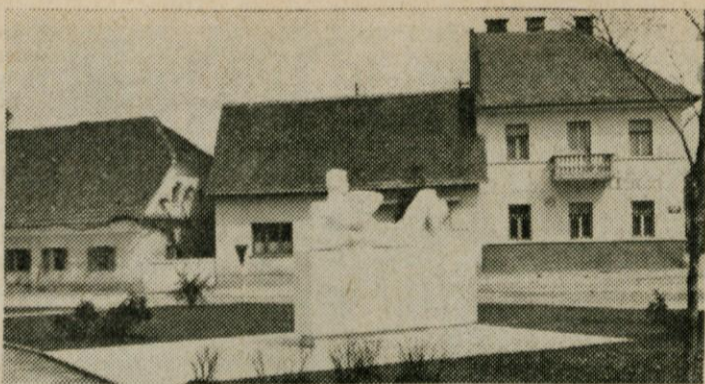
Tretji problem, ki ga sicer še sedaj omenjam, moral pa bi ga zaradi njegove težine po-staviti na prvo mesto, je stano-vanjsko vprašanje. Težko, če bo kdo verjel podatku, ki pa je vendar rasničen, da je bilo v Mengšu v času po vojni zgra-jenih komaj kakih 20 stanovanj v družbeni lasti. Res je, da smo reševali stanovanjsko gradnjo na svojevrsten način predvsem z združno gradnjo, vendar ni nobenega opravičila, da se je v našem kraju tako malo gra-dilo družbenih stanovanj. Da bi tako nesorazmerje z drugimi kraji odpravili, smo se že pred letom dni in pol začeli pogo-varjati o občinskem stanovanj-skem skladu za gradnjo bloka s potrošniškim središčem. Z grad-njo pa se odlašja iz dneva v dan in prav presenečeni bomo, če bo kakšno podjetje letos za-sadilo prvo lopato za ta blok.

S tem blokom, katerega loka-cija je določena v bližini To-varne filca, bi se vsaj delno re-šil tudi eden najtežjih men-geških problemov, vprašanje tr-govine in preskrbe. Naše seda-nje trgovine, ki jih je za polo-vico manj kot pred vojno, za še enkrat toliko prebivalcev, kot jih ima Mengeš po vojni več, postajajo s svojimi temni-mi, tesnimi in neprimernimi prostori in povrhu še z večino-ma vse prej kot vpljudnim in postrežljivim osebjem že pravi vzor, kako preskrba v kraju s 3000 prebivalci ne sme in ne more biti dandanes urejena.

Pa da se povrnem k bloku! V novem bloku namreč pred-vidavamo, da bi celotno pritlič-je zavzela velika, sodobna tr-govina, v katere skloplo bi bila samopostrežba, delikatesa in mlečna restavracija.

Še ena stvar je, ki zadnje ča-se neprestano podžiga nezado-voljstvo Mengšanov in sicer vprašanje javnega reda in mi-ru in nespoštovanja prometnih predpisov. Dokler je bila v Mengšu postaja LM, je bil naš kraj miren in brez ponočnega razgrajanja. Danes pa je poseb-no ob sobotah in nedeljah zve-čer in ponoči bolj podoben divjemu zapadu kot slovenske-mu kraju. Toliko pritožb, koli-kor jih je zadnje čase zaradi kaljenja nočnega miru, jih menda tudi zaradi davkov ni. Ne razumemo, kako da organi notranje uprave ne uvidijo, da en sam miličnik, ki je v Meng-šu, ne more, pa če se trudi noč in dan, biti kos čedalje večje-

Nadaljevanje na 13. strani

Urejeno cestno križišče v Mengšu s spomenikom padlim borcem

(Nadaljevanje z 12. strani)

mu številu podivjancev in ob-
jestnežev. Menim, da je edina
rešitev, da bi se naselil v Men-
geš spet red in mir, da se v
Mengšu znova vzpostavi posta-
ja LM ali pa vsaj sedanja izpo-
stava okrepi z dvema ali tremi
miličniki.

Podobne kršitve se dogajajo
tudi v prometu. Težki tovor-
njaki in osebni avtomobili dr-
vijo s polno zmogljivostjo sko-
zi Mengeš, ne upoštevajo pre-
povedi hitrosti, prepovedi pre-
hitevanja in tako dalje.

Svoje vrste problem je tudi
naše gostinstvo. Imamo tako
lepo Gobavico, da prihajajo
ljudje ob nedeljah od blizu in
daleč, da se sprehodijo po nje-
nih poteh, in tako čudovito po-
stavljen grad, ki naravnost kli-
če po tem, da bi ga spremenili

v gostišče, pa vsa naša prizade-
vanja, da bi se to zgodilo, so
bila doslej zaman in se razbi-
jajo ob vprašanju dveh ali treh
novih stanovanj in nekaj mili-
jonov za restavriranje zdaj že
močno opuščene gradu.

Čeprav bi radi slišali še kaj
o načrtih za delo v letošnjem
letu, o tem, kako si v Mengšu
predstavljajo novo krajevno
skupnost in o podobnih zani-
mivostih, smo žal morali naš
razgovor zaključiti. Iz razgovo-
ra pa smo spoznali, da je seda-
nja stanovanjska skupnost glo-
boko zaorala ledino, da si je
znala poiskati svoje mesto in
da bodo verjetno v Mengšu za-
radi bogatih izkušenj, ki so si
jih pridobili pri delu stanovanj-
ske skupnosti, med prvimi, ki
bodo v domžalski občini ustano-
vili novo krajevno skupnost.

Prijateljski stiki z angleškim mestom Jarrow

Vse intenzivnejša mednarod-
na menjava, ki dobiva tudi v
podjetjih naše občine vedno po-
membnejše mesto, ima nujno za
posledico tudi to, da postajajo
poslovni stiki s tujimi proizva-
jalci pogostejši in trajnejši.

Eno tistih podjetij, ki je to
mednarodno menjavo pravilno
razumelo, je tudi Tovarna sa-
nitetnega materiala ali na krat-
ko »VATA« z Vira, ki je ob
uveljavitvi novega proizvoda,
cigaretnih filtrov, navezala po-
slovne stike s tovarno iste vrste
v angleškem mestu Jarrow, od
koder je dobila tudi licenco
za ta novi izdelek.

Ob kontaktu predstavnikov
obeh podjetij tako v Domžalah
kot v Jarrowu se je ob ureja-
nju gospodarskega sodelovanja
porodila tudi misel o širšem so-
delovanju obeh industrijskih ob-
čin, tako v obliki tesnejših
medsebojnih kulturnih stikov,
izmenjavi študentov, počitni-
škem obiskovanju mladine
obeh mest, morda v obliki ob-
iskovanja večjih skupin obča-
nov, v globljem poznavanju or-
ganizacije obeh komun, v spo-
znavanju obojestranskega zgo-
dovinskega razvoja itd., skrat-
ka, podani so bili predlogi o
tesnem prijateljskem sodelova-
nju obeh, po nastanku in struk-
turi približno enakih občin.

Mesto Jarrow leži na severo-
vzhodni obali Anglije ob izli-

vu reke Tyne. Ima kakih 40.000
prebivalcev in je v drugi po-
lovlci prejšnjega stoletja doži-
velo hiter gospodarski razvoj in
industrializacijo. Glavne indu-
strijske panoge so ladjedelni-
štvo, tekstilna in kemična in-
dustrija (platno, papir) ter pre-
mogovniki.

Po prvi svetovni vojni je me-
sto zadela precejšnja gospodar-
ska depresija, opomoglo pa si
je delno šele ob konjunkturi
med drugo svetovno vojno.

Mesto ima veliko pristanišče
z dolgo operativno obalo, skladiš-
či, cisternami za nafto, štiri
suhe doke in velike zaloge
premoga za oskrbovanje parni-
kov.

Ce so že bili dani predlogi za
prijateljsko sodelovanje med
obema mestoma, bi bilo prav, da
bi temu predlogu prislunili
tudi mi in morda v okviru ob-
činske skupščine sestavili po-
sebno komisijo, ki bi ta pred-
log vsestransko proučila, ugot-
vila možnosti takega prijateljs-
kega sodelovanja in ugodnosti,
ki bi nam jih tako sodelovanje
lahko nudilo.

Naročite Občinski poročevalec

Letna naročnina je din 200

(Nadaljevanje s 4. strani)

žinskih članov, ki bi skrbeli za otroka
ali zaradi trajne nege družinskih čla-
nov, ki zaradi bolezni ali starosti nuj-
no potrebujejo tujo nego, ali zaradi
druge trajne ovire. Višina preživnine
bo določena v mesečnem znesku glede
na vrednost zemlje, ki jo je kmet pre-
nesel v družbeno lastnino in glede na
starost kmeta in oseb, za katere mu
pripada pravica do preživnine. Me-
sečna preživnina pa se lahko poviša
tudi za vrednost gozdov, ki jih prene-
se kmet v družbeno lastnino. Seveda
mora v obeh primerih celotno kupnino
ali drugo odplačilo vložiti v občinski
sklad za socialno varstvo in to na pod-
lagi posebne pogodbe. Pod temi in še
nadaljnjimi pogoji glede ohišnice bi
znalašala zajamčena preživnina za last-
niga zemlje 12.000 dinarjev za njego-
vega družinskega člana pa 6000 dinar-
jev mesečno. Letno znaša to ob se-
danji situaciji 7.416.000 dinarjev, med-
tem ko znaša odškodnina za oddano
zemljo 6.800.000 dinarjev. To se pravi,
da ta znesek ne bo zadoščal niti za
enoletno izplačilo preživnine in bo šlo
vse nadaljnje izplačevanje kakor tudi
nadaljnje povišanje preživnine v
breme občinskega proračuna. Analize
so namreč pokazale, da noben kmet ni
oddal toliko zemlje, da bi sredstva, ki

bi jih vložil v ta sklad, zadoščala za
njegovo preživljanje za poprečno
dolgo življenjsko dobo. Razprava je
načela tudi vprašanje priznanja do-
sedanje delovne dobe tistim kmetom,
ki se bodo lahko še zaposlili. To pa je
splošen problem, ki ga v okviru obče-
ne, ki rešuje le trenutno situacijo, ne
bo mogoče rešiti, pač pa se v držav-
nem merilu zbirajo podatki in pri-
pravljajo analize za rešitev tudi tega
vprašanja.

Na zadnji seji skupščine so se od-
borniki seznanili še s poročilom o delu
tržnega inšpektorja pri občinski skup-
ščini, ki opravlja nadzor nad 731 po-
slovnimi enotami in ki je v letu 1963
opravil skupno 233 pregledov ter po
potrebi ukrepal in tako v 50 primerih
vložil prijavo oziroma predlog za
kaznovanje, izdal 56 ureditvenih od-
ločb ter izrekel 11 mandatnih kazno-
vanj. Vsi ti ukrepi so se nanašali na
prekrške na področju obrtništva, go-
stinstva, nelojalne konkurence na
tržišču, zaradi kršitve odloka o kon-
trolli in evidenci cen določenih proiz-
vodov in podobno.

Skupščina je nadalje odobrila pod-
jetju »Avtoservis« v Domžalah razši-
ritev predmeta poslovanja, in sicer za
nakup starih avtomobilov in delov in
prodajo popravljenih avtomobilov go-

spodarskim organizacijam in zasebni-
kom.

Na predlog sveta za trgovino, go-
stinstvo in turizem skupščine je izdala
turističnemu društvu Domžale do-
voljenje za ustanovitev bifeja pri ben-
cinski črpalki v Domžalah in za po-
slovodjo imenovala Cirila Zarnika.

Pod točko »imenovanja« je bil za
direktorja »Avtoservisa« Domžale
imenovan Franc Zajc, ki je do ukinit-
ve prisilne uprave v tem podjetju
opravljal posle prisilnega upravitelja
in imenovana posebna strokovna ko-
misija za pregled zaključnega računa
davčnega knjigovodstva občinske
skupščine za leto 1963.

Na predlog sveta za šolstvo in druž-
benega sklada za šolstvo je skupščina
sprejela priporočilo, naj bi gospodar-
ske organizacije prispevale v družbe-
ni sklad za šolstvo najmanj 40 % od
2,5 % vkalkuliranih sredstev za stro-
kovno izobraževanje kadrov, in to na
podlagi posebne pogodbe med občino
in gospodarsko organizacijo.

Izdano je bilo tudi soglasje, da se
dejavnost Muzeja Kamnik razširi na
območje domžalske občine.

Pred zaključkom seje se je skupšči-
na soglasno strinjala, da se Kolodvor-
ska cesta v Mengšu preimenuje v
Cesto Toma Brejca.

Zverinski napad na miličnika

Dne 3. II. 1964 ob 14. uri je miličnik — višji vodnik Avgust Praznik nastopil službo v Mengšu. Do 22. ure je opravljal naloge v Mengšu in okolici, po 22. uri pa je nameraval obiskati še planinsko postojanko na Gobaviči imenovano »Mengeška koča«. Ob vznožju Gobaviče pri gradu je pustil službeni moped in se podal na kočo. Spotoma se mu je pridružil Stane Hren iz Mengša, Ogrino št. 2, zidar zaposlen pri Mihi Pernetu v Trzinu. Nekoliko po 22. uri sta prišla na Mengeško kočo. Hren je vstopil v gostilniško sobo, kjer je že bila družba šestih mlajših fantov, med katerimi je bil tudi njegov brat Peter. Praznik pa je vstopil v kuhinjo in se tam pogovarjal z gostilničarjem. Kasneje ga je družba povabila k omezju v gostilniško sobo in Praznik je skupaj z njimi popil dva kozarca vina in eno kokto. Niti malo pa ni slutil, kaj mu ta družba pripravlja. V gostilniški sobi so bili tedaj naslednji fantje iz Mengša: Stane Hren, Peter Hren in mladoletniki J. R., B. B., M. R., F. K. in K. M. Slednjih pet je ribalo gostilniško sobo v koči, na kar jih je nagovoril upravnik koče, Metod Markelj. Ko so fantje sobo počistili in poribali, jim je dal obljubljeni liter vina, kasneje pa je še Peter Hren dal za en liter in tako so dobili »korajžo«, da se pripravijo za organiziran napad na nič hudega slutečega miličnika.

Okrog 23.30 je miličnik Praznik odšel iz koče nazaj proti Mengšu. Takoj za njim je šel tudi Stane Hren, ga pred kočo dohitel in sta skupaj nadaljevala pot. Čim je Praznik zapustil kočo, je odšla tudi ostala družba in dohitela miličnika 200 metrov od koče proti Mengšu. Praznik je takoj pomislil, da bi bilo možno, da ga napadejo, ker

so bili vsi dobre volje in razigrani in ker je slišal tudi pike na račun miličnikov. Hotel se jim je izogniti in se je skril za drevo. Fantje so mislili, da je šel na potrebo in ga niso zasledovali. Praznik pa je prav to dejstvo izkoristil in tekel po bližnjici do mopeda, da bi se z njim odpeljal v naselje.

Ko je prispel do mopeda mu le-ta ni hotel vžgati. Začel je pregledovati stroj in ugotovil, da mu je nekdo med tem časom odstranil gumijasto cevko za dovod goriva. V tem trenutku pa so iz zasede navalili na njega in ga pobili na tla. Dokler je bil še pri zavesti, je iz skupine 7 fantov — napadalcev prepoznal samo Petra Hrena, ostalih v temi ni mogel razločiti. Vsi so ga topli, ga brcali s čevlji po obrazu toliko časa, da je obležal v snegu negiben in v globoki nezavesti. Potem so mu odvzeli opasac, službeno pištolo in kapo ter izginili v noč. Okrog polnoči je prišel miličnik ponovno k zavesti, se počasi dvignil, pobral razbit moped in odtaval proti domu. Na stanovanje je prišel okrog 00.30. Takoj je sam obvestil PLM Domžale o napadu. Zaradi poškodb je bil takoj prepeljan v ljubljansko bolnišnico, varnostni organi pa so šli na zasledovanje za storilci. Pomoč je nudila tudi Stalna služba TNZ Ljubljana. Poizvedbe so začeli pri Hrenovi družini in kmalu prišli na osnovi najdenih krvavih sledov na čevljih do prvih dokazov. Aretirali so Staneta in Petra Hrena ter ju izpraševali, kje sta bila ponoči in kdaj sta se vrnila domov. Najprej sta se zagovarjala, da sta bila že ob 22. uri v postelji, kasneje pa sta pod neizpobitnimi dokazi — krvavi čevlji in obleka — le klonila in povedala, kako je bilo in kdo vse so bili pri napadu na miličnika Praznika udeleženi. Kmalu zatem sta našla tudi službeno orožje, ki je bilo odvzeto miličniku in ga izročila uslužbencem LM.

Na vprašanje, zakaj sta napadla miličnika nista vedela kaj povedati. Dobila sta izgovor, da je pač miličnik pil in sta ga zaradi tega napadla.

Poizvedbe so pokazale, da je bil napad na miličnika načrtno pripravljen in to že od vsega začetka. Šli so v svoji podlosti tako daleč, da so onesposobili tudi njegov službeni moped z namenom, da se ne bi mogel odpeljati, če bi jim pobegnil. Vsi omenjeni so izvršili grobo, nečastno dejanje in zverinsko pobili na tla službojočega miličnika ter ga pustili na kraju dejanja v krvi in mrazu brez pomoči. Zaradi takega gnusnega ravnanja in odnosa do sočloveka — občana zahtevamo, da se storilce brez vsakih ozirov kar najostreje kaznuje, za vzgled drugim, ki bi se morda tudi hoteli kdaj spozabiti.

Pustni čas je tudi letos zvalil na domžalske ulice in v lokale številne svoje oboževalce. Mladina je ta praznik proslavila že v nedeljo v dvorani Godbenega doma, prav tam so tudi odrasle maske dvakrat zbujele radovednost nemaskiranih gostov, v sredo po pustnem torku pa so »utrujeni preostali« z vso potrebno slovesnostjo in ob močni udeležbi motorizacije svojega umrlega »patrona« pokopali. Glavna slovesnost se je odvijala pred domžalsko kavarno.

Poleg »aktivnih pogrebcev« se je zaključnega obreda udeležilo tudi precej slučajno navzočih občanov, ki so bili priča »duhovitega« pogrebneega nagovora.

Množica avtomobilov, ki so sestavljali pogrebni sprevod je za nekaj časa zaprla ves promet po glavni domžalski magistrali.

Tudi ta »motiv« se predstavlja tujcu ob izstopu iz vlaka. Razrita Kolodvorska ulica, neurejena hiša, z blatom do strehe oškropljeni zidovi in pa smetišče, ki je nastalo na prostoru, kjer je nekoč stala baraka, napravijo na tujca, ki pride prvič v Domžale, zelo slab vtis. Ta zanemarjeni del Domžal nam prav gotovo ni v ponos.

Sosed sosеду

Prav je, da občani dveh sosednjih občin poznajo probleme svojih sosedov in jih, kjer koli je to mogoče, tudi skupno rešujejo. Primerov takega plodnega sodelovanja med domžalsko in kamniško občino je že precej. Pozdravljamo pobudo občinskega odbora SZDL sosednje občine, izražene v zadnji številki Kamniškega občana, da drug drugemu pošiljamo svoji glasil saj bo to samo pripomoglo k boljšemu medsebojnemu poznavanju, morda pa pripeljalo do sodelovanja tudi na drugih področjih.

Odsej dalje bomo naš Občinski poročevalec Kamničanom redno pošiljali.